

Driemaandelijks tijdschrift van
Natuurpunt De Ratel - Nevele
36ste jaargang - nummer 3
najaar 2024

P006418

natuurpunt

De Ratel

PADDENSTOELEN
20 OKTOER

DAG VAN DE
NATUUR 23 NOV

LAMBEEKSTRAATJE
5 OKT EN 16 NOV

NIEUWS UIT DE
OUDE KALE

KERKUILEN IN
POESELE

CURSUS VOGELS
HERKENNEN

BOEKBESPREKING

KORT
GENOTEERD

Colofon

Dit is het tijdschrift van 'Natuurpunt De Ratel - Nevele', afdeling van Natuurpunt vzw in 9850 Nevele, Vosselare, Hansbeke, Poesele, Landegem en Merendree

Lid worden van Natuurpunt kan door overschrijving van 38 euro op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen of via <https://www.natuurpunt.be/steunen/lidmaatschap/inschrijven>

Voor meer informatie over onze Natuurpuntafdeling en onze activiteiten kunt u terecht op www.natuurpunt.be/nevele of bij het Dagelijks Bestuur:

- Dries Gryffroy (voorzitter),
09 371 84 33,
dries.gryffroy@scarlet.be
- Peter De Grootte (secretaris),
09 371 86 02,
peter.de.groote1@telenet.be
- Alain Devreese (ledenadministratie - tijdschrift), 0486 69 05 74,
alain.devreese@telenet.be
- Toon Spanhove (conservator Vallei van de Oude Kale), 0497 02 02 72,
toonspanhove@hotmail.com

of de overige Bestuursleden:

- Stephan Boulez,
stephan.boulez@arteveldes.be
- Valérie Lehouck,
valerielehouck@gmail.com
- Mark Waelbroeck,
marc.waelbroeck@telenet.be
- Ignace Van Dingenen,
ignace.van.dingenen@skynet.be
- Mark Claeys,
claeyscoppens@skynet.be
- Rinus Vuylsteke,
rinusvuylsteke@gmail.com
- Luc Vyncke,
luc.vyncke6@telenet.be

Voor reacties op artikels in dit tijdschrift, vragen en suggesties, eigen artikels, waarnemingen... kunt u steeds terecht bij één van bovenstaande contactpersonen of op ons algemeen e-mailadres: **natuurpuntderatel@telenet.be**

Werkten mee aan dit nummer: Toon Spanhove, Dries Gryffroy, Rinus Vuylsteke, Ignace Van Dingenen, Luc Vyncke, Stephan Boulez en Alain Devreese (redactie)

met de steun van

!Deinze
Het Land van Nevele

DIGITALE NIEUWSBRIEF

Natuurpunt De Ratel - Nevele heeft ook een digitale nieuwsbrief.

Op (on)regelmatige tijdstippen, tussen onze gewone tijdschriftjes door, bezorgen wij die op je e-mailadres indien u dat wenst.

Voor ons een snelle en goedkope manier om jullie op de hoogte te brengen van actuele gebeurtenissen of activiteiten en/of jullie te herinneren aan reeds eerder in het tijdschrift meegedeelde zaken.

Wie deze nieuwsbrief nog niet ontvangen heeft en beschikt over een e-mailadres, kan een berichtje sturen naar ons mailadres natuurpuntderatel@telenet.be en we nemen je graag in onze lijst op.

www.natuurpunt.be/nevele

Facebook: Natuurpunt Nevele

Website van Natuurpunt en Partners Meetjesland:

www.NPMeetjesland.be

www.natuurpunt.be

Wij kiezen natuur !

Met de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 13 oktober 2024 voor de deur lanceren we vanuit Natuurpunt De Ratel een warme oproep aan ons toekomstig stadsbestuur én provinciebestuur om te (blijven) investeren in meer natuur en bos. Dat kan onder andere door onze aankopen in de Vallei van de Oude Kale financieel te ondersteunen, zoals de provincie Oost-Vlaanderen (verder in dit tijdschrift) en ook de gemeente Lievegem de voorbije legislatuur reeds deden. Van het toekomstige gemeentebestuur in Deinze verwachten we dat zij een stevig tandje bijsteken, zodat Natuurpunt - net zoals vroeger in Nevele voor de fusie – ook vanuit Deinze op de nodige steun en kan rekenen.

We reikten bovendien in juni - vanuit beide Deinse Natuurpunt-afdelingen (Natuurpunt Tussen Leie en Schelde en Natuurpunt De Ratel) - aan alle politieke partijen in Deinze een reeks ideeën aan via ons gezamenlijk memorandum (te vinden op <https://www.natuurpunt.be/ikkiesnatuur/gemeenten>). Ook Natuurpunt en Partners Meetjesland stelde een verkiezingsmemorandum op, voor alle verkiezingen samen (zie <https://www.npmeetjesland.be/verkiezingen/>). Bekijk dus zeker de lokale partijprogramma's of verkiezingsfolders om te zien wie hiermee voor Deinze aan de slag is gegaan.

Aan onze leden vragen we niet alleen om effectief te gaan stemmen op 13 oktober, maar om zeker ook rekening te houden met de campagne "Ik kies natuur" van Natuurpunt. Meer hierover lees je op www.ikkiesnatuur.be en in het recente herfstnummer van "Natuur" (p. 22-23).

Gezonde natuur is immers belangrijk voor ons algemeen welzijn. Het levert ons een leefbare omgeving met gezonde lucht, zuiver grond- en oppervlaktewater (incl. drinkwater), en zowel fysieke als mentale gezondheid. Ook voor het milderen van de gevolgen van de klimaatverandering (hittegolven, hevige neerslag, overstromingen, ...) en voor het terug opkrikken van de biodiversiteit (denk maar aan de drastische achteruitgang van het aantal insecten, waaronder veel soorten broodnodig zijn voor de bestuiving in land- en tuinbouw) moet er nog veel meer geïnvesteerd worden in "meer natuur" in ons sterk verstedelijkt Vlaanderen. Natuur is geen vijand maar een bondgenoot voor iedereen.

Naar aanleiding van de Europese natuurherstelwet, die op 17 juni 2024 na veel moeizame onderhandelingen dan toch werd goedgekeurd, hopen we niet alleen dat onze volgende Vlaamse regering volop werk maakt van natuurherstel, maar ook dat de provincies en gemeenten mee op de kar springen. Op grondgebied Deinze en Lievegem hebben we trouwens met de lokale Natuurpunt-afdelingen, al dan niet met de steun vanuit de gemeenten, al verschillende initiatieven rond natuurherstel en bosaanplant opgestart, vooral langs beide kanalen en in de vallei van de Oude Kale.

Dit soort initiatieven is iets waar we ook in de volgende jaren volop willen blijven inzetten. En van de resultaten kan iedereen genieten op onze activiteiten, uitstappen en werkdagen.

Laten we in Deinze de kansen op natuurherstel met beide handen grijpen !

Dries Gryffroy

Activiteiten oktober - november 2024

zondag 20 oktober - PADDENSTOELENWANDELING in het HOOGGOEDBOS (Aalter)

Oktober is traditioneel dé paddenstoelenmaand. Zeker met de natte periode achter de rug belooft het een denderend paddenstoelennajaar te worden.

Op zondag 20 oktober gaan we ze zoeken en leren herkennen in één van de betere paddenstoelenhotspots in onze buurt, namelijk het Hooggoedbos in Maria-Aalter. Dit domeinbos is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en wordt beheerd door het Agentschap Natuur en Bos. We gaan er op tocht onder leiding van paddenstoelengids Christine Standaert.

- Afspraak: om 9u carpoolparking oprit E40 te Nevele (of 9u30 parking Hooggoedbos, Stratem 77, 9880 Aalter), einde rond 12u
- Deelname is gratis, maar wel graag inschrijven op <https://www.natuurpunt.be/agenda/paddenstoelenwandeling-in-het-hooggoedbos-18160>

zaterdag 23 november - DAG VAN DE NATUUR te Landegem

Zaterdag 23 november 2024 is de nationale Dag van de Natuur. We gaan dit jaar opnieuw aan de slag in de Vallei van de Oude Kale, meer bepaald in de **Priesteragemeers** in Landegem.

De Priesteragemeers is wat planten betreft één van de meest waardevolle gebiedjes in de Vallei van de Oude Kale. In de zomer kleuren duizenden margrietten dit bijzonder hooilandje wit en geel. Bij het hooien zorgt het aanwezige reukgras zelfs voor een aangename geur in het hele dorp. Maar om die hooilanden in optimale conditie te houden, moeten ze goed beheerd worden.

In de oude grachten tussen de prachtige hooilanden ontkiemden decennia geleden massa's wilgen. Die wilgenhoutkanten zorgen voor een leuke structuur van de Priesteragemeers, maar ze mogen niet gaan domineren. Ongeveer iedere tien jaar snoeien we die opslag terug. Te veel schaduw is echt niet goed voor veel typische hooilandsoorten. We verwijderen ook een in onbruik geraakte afsluiting.

De Priesteragemeers ligt vlak achter de lagere school 't Wilgennest in Landegem. Op het moment van schrijven wordt nog volop nagedacht over de precieze formule, maar we hopen er een fijne activiteit van te maken samen met leerlingen van 't Wilgennest en hun ouders. In ieder geval wordt het een kindvriendelijke werkdag. Luide machines laten we deze editie opnieuw thuis en we genieten vooral van deze prachtige locatie, zo vlak bij de dorpskern.

- Afspraak op **zaterdag 23 november van 13u30 tot 16u30** op de parking van de Okay in Landegem.
- Het terrein ligt er in november vaak erg zompig bij. Als we een nat najaar krijgen, zijn laarzen zeer aangeraden.
- We voorzien steeds wat klein werkmateriaal, maar eigen handschoenen, snoeischaar, kapmes of handzaagje mag je steeds meebrengen. Ook een knip- en trektang kunnen van pas komen.
- Tegen het einde van de werkdag voorzien we een hapje en drankje voor iedereen.
- Graag inschrijven op <https://www.natuurpunt.be/agenda/dag-van-de-natuur-op-priesteragemeers-18360>

Waterdiertjes speuren: een fotoverslag

Op maandagnamiddag 6 mei, afspraak met de vierdeklassers van 't Wilgennest Landegem aan de meander van de Oude Kale, halfweg het jaagpad tussen de Brouwerij- en Spoorwegstraat. Even na 13u verwelkom ik 24 enthousiaste kinderen met hun klasleerkracht en een vijftal (groot)ouders.

Met behulp van uitvergroete afbeeldingen op het veld én met een zoekkaart in de hand maken de leerlingen kennis met de verscheidenheid aan waterdiertjes in zoet water. Met focus op **het kenmerk 'aantal poten'** maken we ze, vrij vlot en eenvoudig, wegwijs doorheen de zoekkaart.

Nog een woordje uitleg over het materiaal voor het wateronderzoek én enkele nuttige tips bij het vangen, observeren en op naam brengen van de gevangen diertjes.

En dan nu, in groepjes, over tot actie met de schepnetten! Héél spannend om dan samen, voorzien van onderzoeksbak, loupepotje, zoekkaart en checklijst de vangst te bekijken en op naam te brengen.

Het wordt een bijzonder rijke en interessante vangst! We herkennen een nimf van een waterjuffer, een poelslak en waterschorpioenen. In het loupepotje, een kleine watersalamander. Verder ook posthoornslakken, nimfen van bootsmannetjes, zoetwaterpissebedden, watervlooien, watermijten, platwormpjes en salamanderlarfjes met kieuwen.

De slotactiviteit 'eten en gegeten worden in de sloot' valt plots letterlijk én figuurlijk in het water. Overvallen door een intense en langdurige plensbui haasten de kinderen met begeleiders zich in allerijl schoolwaarts. Ook de gids druipt tenslotte drijfnaaf !

Luc Vyncke

Graag je mening over het Lembeekstraatje

Natuurpunt beheert heel wat gebiedjes langs het kanaal Gent – Oostende, in wat historisch geldt als de vallei van de Hoogkale. Het Lambeekstraatje (of Lembeekstraatje) is er daar één van. Het gebied is eigendom van De Vlaamse Waterweg en wordt al enkele jaren door ons beheerd.

Het is een intens gebruikt gebied, niet enkel door natuurliefhebbers, maar ook door ruiters, fietsers en hondeneigenaars. In het kader van haar burgerbudget stelt de stad Deinze financiële middelen beschikbaar voor de inrichting van het terrein. Iedereen mag nu zijn mening komen geven hoe we dit geld best kunnen besteden.

- Op **zaterdag 4 oktober van 10u tot 12u** is iedereen welkom om na te denken over een optimale inrichting.
We geven eerst een toelichting over de geplande inrichting van een oeverzone, we maken een korte wandeling en eindigen met jullie ideeën voor de verdere inrichting van het gebied.
- Op **zaterdag 16 november van 10u tot 12u** voorzien we een terugkoppelmoment waarop het volledige inrichtingsplan zal worden voorgesteld. De grote lijnen zullen dan al vast liggen, maar jullie kunnen op dat moment nog altijd bemerkingen geven over de inrichting.
We spreken telkens af op het einde van het Lambeekstraatje (zijweg van de Lostraat nr. 72-74) in Merendree ter hoogte van het kanaal Gent – Oostende. Na afloop bieden we graag een hapje en drankje aan, op kosten van de stad!

Broedsucces op de kerk van Poesele

In december 2016, nu bijna 8 jaar geleden, plaatste ik samen met monumentenwachtter Philippe Decavel een kerkuilenbak boven het koor van de 19de eeuwse Sint-Laurentiuskerk in Poesele. De kerk was toen prachtig gerestaureerd en de kerkzolder was opnieuw veilig te betreden.

De jaren die daarop volgden, verliepen telkens volgens hetzelfde stramien. In de loop van juni kreeg ik groen licht om de kerkuilenbak te gaan controleren. Vol verwachting (de eerste jaren verwachtingsvoller dan de laatste) betrad ik de bloedhete kerkzolder waarna ik met kloppend hart de bak opende. Telkens vond ik er een nest van een koppel..... kauwen. Nu moet je weten dat kauwen de gewoonte hebben zo'n nestbak (zeker de eerste kamer) volledig op te vullen met takken, aarde, plastic, stro en andere organisch materiaal. Telkens mocht ik met 2 tot 3 volle maïszakken de smalle wenteltrap naar beneden. Helemaal bezweet en onder het stof bracht ik telkens de sleutel naar André: 'Weer niet, allez kauwen. Tot volgend jaar!'

Zo ging het jaar na jaar en ondertussen beslisten we, om dezelfde reden, de nestbak op de kerk van Merendree weg te halen. Tot dit jaar! Op 19 augustus werden Tyto en Alba geringd door Nico De Regge. We mogen ervan uitgaan dat we nu vertrokken zijn en we de volgende jaren nog vele jongen zullen zien geboren worden. Kerkuilen zijn immers behoorlijk trouw aan hun broedplaats als er geen verstoring is. Ook geeft dit de mogelijkheid om onderzoek te doen naar de muizen en splitsmuizen die voorkomen in Poesele. Kerkuilen maken immers hun nest van braakballen waarin zich de skeletten van deze diertjes bevinden. Volgend jaar ga ik dus opnieuw de kerkzolder op met kloppend hart.

Aan alle trotse eigenaars van een kerkuilenkast dus deze boodschap: wanhoop niet want plots, na 8 jaar, kan je plots oog in oog staan met 2 prachtige kerkuilenjongen.

Stephan Boulez

Cursus vogels herkennen - voorjaar 2025

Vogels kijken en beluisteren, het is een heerlijke ontspanning en fascinerend! Weet je ook welke vogels je ziet of hoort? Niet altijd evident. Deze cursus maakt je tijdens enkele theorielessen en excursies wegwijs in de wereld van de vogels. Uiteraard toetsen we de theorie ook aan de praktijk tijdens 3 excursies. Na deze cursus ben je gelanceerd als vogelaar!

Hoe gaan we te werk? Je krijgt een algemene inleiding over vogels, leert vogels herkennen met de nodige hulpmiddelen en technieken. Hoe meer je weet, hoe meer er buiten te zien en te beleven valt! En voor je het weet ontdek je een hoop dingen waar je voorheen aan voorbijliep.

Cursusniveau: Basis

Afspraakplaats

De Klaproos, Stationsstraat 20, 9850 Landegem

Ledenprijs: € 60,00 / Niet-ledenprijs: € 80,00

Tijdens je inschrijving kan je lid worden, en geniet je direct van de ledenkorting

Contact: Marc Claeys, claeyscoppens@skynet.be, 0491 15 90 09

Wanneer?

- Za 25 januari 2025: 9u30 tot 12u30
- Za 8 februari 2025: 9u30 tot 12u30
- Za 22 februari 2025: 9u30 tot 12u30

Excursies:

- Za 1 februari 2025: Uitkerkse Polders
- Za 26 april 2025 : Vroegochtendwandeling in het Drongengoed
- Za 24 mei 2025: Natuureservaat de Blankaart (met de fluisterboot)

Details over startuur en plaats van de excursies volgen na inschrijving.

Inschrijven

Kan vanaf nu via <https://www.natuurpunt.be/agenda/cursus-vogels-herkennen-18737>

Met de medewerking van Natuurpunt en Partners Meetjesland
en Vogelwerkgroep Noord-Oost-Vlaanderen

Boekbespreking

Camille Etienne .

Ecologische opstand. Hoe overwinnen we onze collectieve onmacht.

Uitgeverij Grondwerk , 155 p.

*Naast Greta Thunberg en Anuna De Wever is Camille Etienne de bekendste klimaatactiviste van Frankrijk... Voor haar is een ecologische opstand mogelijk en van levensbelang. Zij was één van de 35.000 actievoerders die begin vorig jaar de vernietiging van het Duitse dorpje Lutzerath probeerden tegen te houden. Onder dat dorp zit nl. 280 miljoen ton bruinkool dat Duitsland wil ontginnen, maar als Duitsland die extra CO² de lucht inblaast dan haalt het nooit de klimaatdoelen om de klimaatopwarming tot 1,5° te beperken. Zij stelt vast dat veel mensen rondom haar moe zijn en niet tot actie komen. Maar "zo hebben machtshebbers het graag"....ze dwingen mensen om te moeten vechten om te overleven, om hun rekeningen te kunnen betalen ...dan blijft er nog weinig tijd en energie over voor een opstand...". **Waarom we m.b.t. het klimaat vrolijk of berustend een koers volgen die ons uiteindelijk verdoemt? Wie de eindjes nauwelijks aan elkaar kan knopen ondervindt vaak als eerste de gevolgen van de ecologische ramp. Daarom pleit ze voor een collectieve en andere aanpak.***

verlammen maar angst zet ook in beweging, angst ligt ook aan de oorsprong van talrijke revoluties... en kan dus ook de motor zijn van verandering.

Het tweede hoofdstuk gaat in op de Hoop. Er is immers ook hoop en daarvoor verwijst ze ook naar technologische ontwikkelingen.....maar tegelijkertijd moet er ook iets veranderen aan ons 'systeem'. We kunnen de wereld effectief nog veranderen en het is onze verantwoordelijkheid voor de toekomstige ontwikkelingen... die moet gepaard gaan met solidariteit tussen generaties. We kunnen niet om het ecologische probleem heen. Nietsdoen is het spectrum van gedachtengoed dat het grote publiek accepteert maar is een keuze voor onmacht.

In het 3de hoofdstuk wordt ingegaan op de georkestreerde onmacht via de analyse van verschillende grote acties: de bezetting van Lutzerath in Duitsland, de acties tegen Total Energies, de werking van Stop Oil. Aan de hand van de psychologische opvattingen van Bernays, een bekend reclamemaker uit de VS, gaat ze in op de psychologie van het beïnvloeden van doelgroepen om acties op te zetten. Als we het mechanisme en de motieven van het beïnvloeden van de groepsgeest begrijpen dan kunnen we ons daar ook tegen verzetten. Deze (beïnvloedings)mechanismen worden uiteengezet aan de hand van de strategieën van lobby's van o.a. de tabaksindustrie, de fossiele industrie, het greenwashen en de strategie van het financieren van wetenschappelijk onderzoek door de fossiele industrie. Door onderzoeksprojecten te financieren verschaffen de fossiele ondernemingen zichzelf een maatschappelijke en wetenschappelijke legitimiteit. Als wapen tegen al die expliciete en impliciete beïnvloeding/greenwashing gelooft zij in 'opstand'.

In hoofdstuk 4 heeft ze het over de opstandelingen in spe en stelt zij de fundamentele vraag of er individueel of collectief moet gehandeld worden. Voor haar bestaan individuele daden eigenlijk niet omdat het strikt persoonlijke ook politiek is . We moeten volgens de auteur collectief het handvol mensen die alles hebben en over alles beslissen, de macht ontnemen en ze spreekt bewust over de noodzaak van een 'ecologische opstand' en niet over een 'klimaatopstand'. Het gaat volgens haar ook niet om een generatiekloof tussen millennials en boomers... en ze gaat in op het verschil tussen individuele acties/gedragsverandering versus collectief engagement. Ze kiest duidelijk voor collectieve acties. In het laatste hoofdstuk gaat ze uitgebreid in op

collectieve (burgerlijke) ongehoorzaamheid. “... We moeten ongehoorzaam zijn zodra we kunnen...” Ongehoorzaamheid wordt vaak gezien als een laatste stap maar zou volgens CE de eerste moeten/kunnen zijn. Ongehoorzaamheid ziet zij als een daad die een einde maakt aan de onverschilligheid en die de opstand van het rechtvaardige uitlokt... we moeten ook af van het idee dat kennis macht is... en dan is nietsdoen te verklaren door onwetendheid. Verwijzend naar het werk “Why civil resistance works” van Erica Chenoweth en Maria J Stephan geeft ze een historische en inhoudelijk analyse

van burgerlijke ongehoorzaamheid en wat wij erbij te winnen hebben met het oog op klimaatverandering.

Eindigen doet ze met een gegronde kritiek op ons maatschappelijk (economisch) systeem. Ze eindigt haar boek met “Onmacht is een mythe... daarvan is opstand het bewijs... wijze woorden van een twintigjarige. Camille Etienne maakt met passie en overtuiging duidelijk dat een ecologische opstand noodzakelijk is voor onze gezamenlijke toekomst.

Ignace Van Dingenen

Kort genoteerd

Eurobarometer

Eriseenzeergroot draagvlakvoorkrachtadigklimaatbeleid in Europa: peilingen zoals de [Eurobarometer](#) (mei 2024) of de [Barometer Internationale Solidariteit](#) (November 2023) wijzen dit uit.

78% van de Belgen zegt rechtstreeks getroffen te worden door milieuproblemen,

91% vindt Europese wetgeving nodig om Belgische natuur te beschermen,

74% wil af van fossiele energie en pleit voor meer investeringen in zonne-, wind- en waterkrachtenergie.

Maar liefst twee derde van de Belgen eist dat ons land de doelstelling haalt om de broeikasgasuitstoot tegen 2030 met 55% te verlagen.

Voor meer informatie: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3173?bpmtrackid=1&bpmreplica=0>

Trage wegen op 19 en 20 oktober

Voor meer informatie zie www.tragewegen.be. Op de website vind je een uitgebreide informatiebrochure met specifieke informatie voor burgers en professionals alsook een kaart met alle trage wegen van Vlaanderen met paden en doorsteekjes voor fietsers, voetgangers en andere actieve weggebruikers.

Wegwijzer Oost-Vlaanderen voor gratis of betaalbare uitstappen

In de vakantieperiode worden in Vlaanderen heel wat initiatieven georganiseerd. Voor het Meetjesland wordt vooral aandacht besteed aan initiatieven in het domein De Boerekreek, het streekcentrum Huysmanshoeve, het domein Het Leen, het provinciaal doe-centrum voor hernieuwbare energie en de Erfgoedsite Middelburg. Er wordt ook specifieke aandacht besteed aan het domein De Brielmeersen.

Voor de infobrochure zie <https://oost-vlaanderen.be/ontspannen/oost-vlaanderen-ontdekken/daguitstappen-voor-iedereen.html>

Falend Mestbeleid: Vlaamse regering moet 1000€ per dag boete betalen

Omwille van de potentiële schadelijkheid voor biodiversiteit, [besloot Europa](#) om het gebruik van nitraten te beperken om te vermijden dat er te veel nitraat in het grond- en oppervlaktewater terecht komt. Omdat België zich niet aan deze richtlijn houdt hebben verschillende milieuorganisaties zoals Natuurpunt, Greenpeace en WWF dit probleem aangekaart. In april 2024 gaf België 3 nieuwe toelatingen voor de op abamectine gebaseerde insecticiden Acaramik, Safran en Vargas. Bond Beter Leefmilieu, Nature & Progrès en PAN Europe dagen daarom België voor de rechter vanwege deze illegale toelatingen van risicovolle pesticiden.

Voor meer informatie zie <https://www.bondbeterleefmilieu.be/>

Natuurherstelwet uiteindelijk dan toch goedgekeurd.

De natuurherstelwet moet onze (Europese) biodiversiteit helpen herstellen. Tegen 2030 zouden er herstelmaatregelen moeten gelden voor minstens 20 procent van het Europese grondgebied, op land én op zee. België heeft zich onthouden bij de stemming omdat alle regionale regeringen van België het hierover eens moeten zijn en dat is niet het geval. Vlaanderen is tegen de natuurherstelwet, Wallonië en Brussel zijn voor. 20 landen stemden voor de wet en 6 lidstaten stemden tegen. Onder meer in Zweden en Finland vrezden ze voor het voortbestaan van de bosbouwsector. Nederland en Italië zijn dan weer bezorgd over de impact ervan op de landbouwsector. In februari 2024 was een afgezwakte versie van de natuurherstelwet al met veel moeite goedgekeurd door het Europees Parlement. De laatste stap was een goedkeuring door de lidstaten. Daarvoor moest 55 procent van de Europese lidstaten, samen goed voor 65 procent van de Europese bevolking, voor de wet stemmen. Doordat Oostenrijk finaal dan toch voor stemde werd de natuurherstelwet goedgekeurd. Voor meer informatie zie <https://www.europarl.europa.eu/>

Ignace Van Dingenen

Terug een geslaagde editie gesmaakt door jong en oud. PFT, Polish Fishing Team en Natuurpunt De Ratel die samen Kapel ter Durmen beheren, sloegen de handen terug in elkaar en toonden met passie en respect voor fauna en flora wat er allemaal te zien is in en rond deze oude zandontginningsputten.

Een boottochtje bracht de bezoeker in de juiste sfeer, begeleid door een ervaren visser. Diverse vistechnieken werden getoond waarbij vissoorten zoals baars, rietvoorn en een bijna 11kg (!) wegende spiegelkarper van dichtbij konden bekeken worden. Van macro ging het naar micro, met behulp van een binoculair om die belangrijke schakel, de kleine waterdiertjes ook de nodige aandacht te geven.

De insectenzomer deed ons ook naar boven kijken, naar de diverse bijen, hommels en zweefvliegen. Er werden diverse soorten op naam gebracht waarbij er veel wistjedaatjes werden gedeeld. Voor de allerjongsten waren er verhalen over deze prachtige dieren waarbij de locatie extra cachet gaf. En om al die kennis te kanaliseren was er een grote knutseltafel en een quiz. De honger naar natuurkennis werd hopelijk niet gestild maar dat deden onze heerlijke lekkernijen en frisse drankjes ongetwijfeld wel. Nogmaals bedankt aan het ganse team van PFT en Natuurpunt De Ratel voor deze prachtige, zwierige dag !

Nieuws vanuit de Oude Kale

Nieuw aankoop in de Vallei van de Oude Kale

Het wordt bijna een vaste rubriek in De Ratel: nieuwe aankopen in de Vallei van de Oude Kale.

In het vorige nummer van ons tijdschrift kon je lezen over de aankoop van een perceeltje van het OCMW Evergem. Het koste ons bloed, zweet en wel bijzonder veel geduld om dat dossier tot een goed einde te brengen. Er zat maar liefst tien jaar tussen de eerste intentie om te (ver)kopen en de finale handtekening.

Deze keer liep het allemaal veel vlotter. Het verhaal begint wel meer dan een jaar geleden. Samen met Lucien uit Merendree was ik bezig met een extra prikkeldraadje te plaatsen in de Molenmeers. Ik sprak daar een koppel aan op hun loslopende hond, een hard zeer voor heel wat wandelaars in de vallei. We raakten aan de praat en al snel werd duidelijk dat zij eigenaar waren van een perceeltje in de Poekmeers in Vinderhoute, één van de natste stukken van de vallei. Ze hadden dit perceel een tiental jaar eerder gekocht voor hun paarden, maar hadden ondertussen zonnigere oorden opgezocht en wonen vrijwel permanent op een mooi landgoed in Italië. Het perceel stond al enkele jaren op mijn radar, omdat dit een van de weinige stukken in de vallei is die er al een hele tijd ongebruikt bij lag. Ik had enkele jaren daarvoor zelfs nog de vorige eigenaar aangeschreven, maar die kon me niet goed meer zeggen wie de nieuwe eigenaar was... Wat een zalig toeval om die mensen te ontmoeten!

Enkele dagen later sprak ik nog eens met hen af voor een gezellige avond in 't Wegeltje in Vinderhoute. We kwamen snel tot een overeenkomst: Natuurpunt zou de percelen vrijwel direct kosteloos in beheer krijgen, we stelden daarvoor een gebruiksovereenkomst op, waarin direct ook een koopoptie voorzien was. Vanaf dat moment had ik ruim drie jaar de tijd om de nodige middelen te vinden. Wat een luxe, zo'n gebruiksovereenkomst met koopoptie.

Het aankoopcomité van Natuurpunt zag de waarde van het perceel gelukkig ook snel in. Na bijna een jaar waren extra Blue Deal middelen vrijgegeven door minister Demir en het aankoopcomité gaf hun finale akkoord voor de aankoop. Sinds 22 mei 2024 mogen we ons eigenaar noemen van dit stuk.

Het is simpelweg een topperceel. Het stuk ligt zowat op het diepste punt van de Vallei van de Oude Kale, met lokaal nog restanten van een secundaire veenvorming. Tijdens de zware overstromingen vorige winter stond daar op sommige plekken tot meer dan een halve meter water (zie luchtfoto: het perceel (rood omringd) op 04/01/24 tijdens de zware overstromingen - Wout Spanhove). Het

perceel was heel sterk verruigd met riet, rietgras en liesgras, maar hier en daar overleefden nog soorten die aangaven dat hier meer in zit. Na twee maaibeurten is dit nu al te typeren als een mix van dotterbloem en zilverschoonhooiland, met vrij zeldzame plantensoorten zoals tweerijige zegge, zeeegroene muur, watermunt, waterbies en pijptorkruid.

We betaalden 51.114,41 Euro voor iets minder dan een hectare hooiland. Gelukkig kunnen we voor deze vrij prijzige aankoop rekenen op de verhoogde Blue Deal subsidies die minister Demir ter beschikking stelde voor de ontwikkeling van natte natuur. Resteert wel nog zo'n 10% van het aankoopbedrag of 5.111 Euro. Hiervoor kloppen we opnieuw aan bij ons leden en ander natuurliefhebbers. En met wat geluk krijgen we volgend jaar de helft van dit bedrag van de provincie (zie ook volgend artikel). Maar dat laatste hangt van heel veel dingen af, en misschien op de eerste plaats van wie jouw stem krijgt op 13 oktober!

Natuurbeheerplan

In ons vorige tijdschrift lichtten we het nieuwe ontwerp-natuurbeheerplan voor de Vallei van de Oude Kale toe. We eindigden het artikel met de vaststelling dat bij de publieke consultaties van andere reservaten vaak onwaarheden worden verkondigd door tegenstanders van een natuurgebied, maar dat we hoopten tot een sereen verloop bij ons.

Tijdens de publiek consultatie bleef het gelukkig erg lang kalm rond het natuurbeheerplan. In de laatste dagen van de publieke consultatie gaven enkele lokale edities van Het Nieuwsblad en Het Laatste Nieuws een forum aan enkele 'ongeruste' landbouwers. Veel van die ongerustheid is te verklaren door de onwetendheid die nog steeds blijkt te leven onder de landbouwers, ondanks onze communicatie over de ware reikwijdte van het plan in ons tijdschrift, op onze website, via de milieuraad,... Een toelichting op de landbouwraad ware misschien geschikter geweest, maar we kregen daarvoor geen uitnodiging. We geven hieronder enkele frequent terugkomende opmerkingen en geven de nodige informatie om die correct te kaderen.

1) We kregen het verwijt dat we het plan 'met slechts 2 A4'tjes tegen een boom' zouden hebben bekendgemaakt. De bekendmaking gebeurde echter veel ruimer, met ruim 20 affiches op zowel elke plek waar onze natuurpercelen grenzen aan de openbare weg. Daarenboven werd het dossier correct opgeladen in het platform dat ANB hiervoor ontwikkelde. Daarmee volgden we de voorgeschreven procedure. Landbouworganisaties houden dit platform in de gaten, een beetje vergelijkbaar met het omgevingsloket voor omgevingsvergunningen. Het feit dat heel wat mensen opmerkingen indienden, bewijst volgens ons zelfs dat de aankondiging voldoende ruim gebeurde.

2) Er werd vooral de vrees uitgedrukt dat dit plan gevolgen zou hebben voor percelen die niet door Natuurpunt beheerd worden. Dat signaal ving ik ook op tijdens vele gesprekken met landbouwers waarmee we samenwerken. Die vrees is echter volledig onterecht. Het natuurbeheerplan en de beheermaatregelen worden enkel gerealiseerd op de percelen die we zelf in beheer hebben. We leggen ons in zekere zin zelf restricties op, maar krijgen in ruil wel beheersubsidies en het verlaagt de administratieve last van sommige types vergunningen. Voor ons is het de logica zelve dat percelen waar we het beheer niet doen ook geen restricties opgelegd krijgen. Dit staat zeer duidelijk beschreven in de regelgeving en op de website van ANB. Helaas worden valse broodjeaapverhalen die inspelen op het gevoel van ongerustheid snel opgepikt door eigenaars en gebruikers binnen het globaal kader.

3) Er wordt gevreesd voor het verdwijnen van 'landbouwgrond'. Met het voorliggend plan verdwijnt echter geen enkele vierkante meter planologische landbouwgrond. Wanneer Natuurpunt nieuwe percelen koopt, blijven deze percelen zelfs vaak in gebruik door lokale landbouwers – weliswaar in een duurzame vorm van landbouw onder de vorm van een maaibeheer en natuurlijke begrazing, zonder bemesting of pesticidegebruik. Het natuurbeheerplan bezorgt Natuurpunt helemaal geen bijkomend voorkooprecht.

4) Verschillende eigenaars vrezen een waardeverlies van hun gronden door het nieuwe beheerplan. Die opmerking lijkt gebaseerd op een buikgevoel, maar dit wordt helemaal niet onderbouwd met economische inzichten. Enerzijds voorspelde de KBC onlangs nog een algehele daling van de prijs van landbouwgronden in Vlaanderen – los van de beheerplannen. De marktprijs van landbouwgrond ligt momenteel nl. dubbel zo hoog als de landbouweconomische waarde, en de markt zal dit ongetwijfeld autonoom corrigeren. Anderzijds zal een natuurbeheerplan – net als andere vergroeningsmaatregelen – de vraag naar gronden lokaal wel verhogen, met eerder een prijsstijging tot gevolg (wet van vraag en aanbod). Natuurpunt is echter niet (alleen) verantwoordelijk voor die prijsstijging. We merken dat investeerders, landbouwers, paardenliefhebbers en aanpalende eigenaars soms veel hogere prijzen bieden dan wat Natuurpunt gewoonlijk betaalt.

De grootste les uit deze bezwaarschriften voor ons is dat we nog meer moeten praten met de landbouwers en hen nog meer moeten inlichten over de zeer complexe natuurregelgeving. Het kan overigens ook geen kwaad om over onze plannen op korte en lange termijn te spreken, de aanwezige natuurwaarden aan te duiden, de link met een cultuurhistorisch landbouwgebruik te maken,... Per slot van rekening staat een goed ingelichte landbouwer ongetwijfeld kritischer tegenover onjuiste beweringen die hij van allerlei kanten te horen krijgt.

Vanuit verschillende administraties kregen we eerder positieve adviezen. Ook de stad Gent adviseerde positief. Het was wel even schrikken van de negatieve adviezen vanuit Lievegem en Deinze. Het letterlijke collegebesluit van Deinze vind je hieronder. De goede lezer merkt dat de eerste twee punten vooral kritiek uiteten tegen de procedure en het systeem van het globaal kader. In het derde punt wordt een uitspraak van de Raad van State over een motorcrosscircuit aangehaald en wordt dit – nogal dubieus - veralgemeend naar alle 'ingedeelde inrichtingen of activiteiten'. Bovendien

interpreteert het stadsbestuur die uitspraak verkeerdelijk als een extra vereiste voor een natuurreservaat, terwijl de Raad van State enkel een uitspraak doet over de voorwaarden voor de activiteit of inrichting.

Advies van het College van burgemeester en schepenen van stad Deinze van 7 mei 2024 op het natuurbeheerplan Vallei van de Oude Kale:

Het collega van burgemeester en schepenen levert een negatief advies voor het ontwerp natuurbeheerplan Vallei van de Oude Kale ingediend door Natuurpunt vzw.

Bij de opmaak van het natuurbeheerplan werd de stad als lokaal bestuur niet betrokken, hoewel de stad een ruimtelijke visie heeft voor deze zone. De stad betreurt dit. De stad vraagt aan de Vlaamse administratie om de bestaande procedure voor de totstandkoming en beoordeling van natuurbeheerplannen te herzien zodat betrokken actoren reeds bij aanvang effectief betrokken worden

In het kader van haar klimaatambities onderschrijft de stad het belang van watercaptatie en natuur om de gevolgen van klimaatverandering te ondervangen. De keuze om bij de opmaak van een natuurbeheerplan het onderscheid te maken tussen het globaal kader en deelnemende percelen wordt evenwel als dubbelzinnig ervaren. Enerzijds heeft een natuurbeheerplan geen impact op de percelen die niet in eigendom of beheer zijn van de indiener, maar anderzijds laat het wel toe dat 1 partij een visie naar voor brengt zonder daarbij de visie van de andere betrokkenen te consulteren en biedt het financieel, via het systeem van aankoopsubsidies, aan die indiener wel de mogelijkheid om die visie uit te rollen.

Het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwisting van 11 januari 2024 heeft aangetoond dat onrechtstreeks de aanduiding van een terrein als natuurreservaat een impact kan hebben op grondgebruiken in de directe omgeving van een natuurreservaat. De Raad is immers van oordeel dat met de erkenning als natuurreservaat rekening moet gehouden worden bij de aftoetsing van de afstandsregels voor de uitbating van ingedeelde inrichting of activiteit, wars van bestemming van de grond volgens het gewestplan. Het voorliggende natuurbeheerplan bevat geen dergelijke evaluatie of effectbeoordeling

Ondanks het feit dat de kritiek op de procedure mogelijk deels terecht is – de minister reageerde trouwens al op gelijkaardige kritieken door o.a. een ruimere bekendmaking te voorzien bij toekomstige erkenningsdossiers – hadden we gehoopt dat het stadsbestuur zich vooral over de inhoud van het plan zou uitspreken. De kern van dit natuurbeheerplan is een engagement van Natuurpunt om in te staan voor de realisatie van de lokale biodiversiteits- en klimaatdoelen, en dat lijkt ons toch een enorme meerwaarde voor de stad. Het feit dat ruim 95% van ons globaal kader overeenkomt met een groene planologische bestemming (en dus in wezen bestemd is voor natuur) wordt in het eigenlijke besluit verzwegen. De overige 5% van het globaal kader zijn vaak kleinere gebieden die we nu al beheren, of gebieden waar de huidige gebruiker de bestemming wellicht niet zal realiseren (bv. overdruk natuurverweving). Ons globaal kader bevat ook een klein stukje slecht ontsloten planologisch woongebied in overstromingsgevoelige gebieden. Het moge evident zijn dat Natuurpunt deze overstromingsgebieden liever niet verkaveld ziet worden. Ook hier zien we dit als een uitgestoken hand om bepaalde historische fouten in de ruimtelijke ordening op te lossen.

Op het moment van schrijven, is het finale oordeel nog niet gekend. We hopen dat de huidige of toekomstige minister met gezond boerenverstand oordeelt. Het vormt de erkenning van de tomeloze inzet van honderden Natuurpuntvrijwilligers, duizenden donateurs en andere vele partners die in het verleden hebben samengewerkt voor de ontwikkeling van een herstel en opwaardering van de hele vallei (ANB, VLM, VMM, watering, gemeentes,...). Het zou straf zijn om al die inspanningen gewoonweg te negeren in deze beslissing. Specifiek voor de Natuurpuntpercelen is het de logica zelf om onze jarenlange inspanning verder te zetten, om de bereikte natuurwaarden te behouden voor de komende generaties. We hopen uiteraard ook dat de volledige vallei, inclusief de ‘Vallei van de Kruiskale – Nevelsch Vaardeken’ erkend wordt als globaal kader waarbinnen we werk kunnen maken van natuurherstel.

Wie de uiteindelijke handtekening zet onder dit uitbreidingsdossier, zal afhangen van hoe snel we een nieuwe Vlaamse regering hebben. Het zou uitermate fijn zijn mocht de erkenning nog getekend kunnen worden door minister Demir. Uiteindelijk kende het natuurgebied een fameuze boost, nadat ze tijdens haar beleidsperiode eerder al zorgde voor een aanzienlijke groei van de natuurpercelen in de vallei en via diverse Blue-deal projecten een belangrijk bijdrage leverde aan het herstel van een natuurlijk valleisysteem.

Subsidies vanuit de provincie toegekend

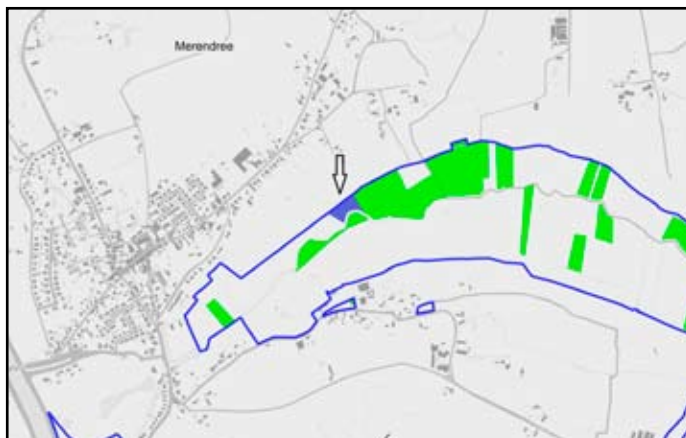
Op 4 juli 2024 besliste de deputatie over de verdeling van de provinciesubsidies voor de aankoop van natuurgebieden in Oost-Vlaanderen. Voor de Vallei van de Oude Kale hadden we vier dossiers ingediend van percelen die we in 2023 aankochten, waarvan enkele duurdere dossiers in Merendree en Landegem.

Extra steun vanuit de provinciale overheid is meer dan welkom, zeker omdat we van de stad niet veel meer mogen verwachten. Na de fusie met Deinze werd het subsidiereglement door de huidige coalitie immers afgeschaft. Er werd beloofd dat ze dossier per dossier zouden beoordelen, maar alle aanvragen vanuit ex-Nevele stuitten steevast op een njet...

In tegenstelling tot andere jaren wisten we met de Vallei van de Oude Kale dit jaar de spreekwoordelijke jackpot binnen te halen. Maar liefst drie van onze dossiers werden door de provincie beloond. Volgens het subsidiereglement kunnen deze aankopen tot de helft van het aankoopbedrag gesubsidieerd worden, waarbij de vereniging zelf steeds minstens 5% zelf moet betalen. Die subsidies vormen – zeker voor de duurdere dossiers – een cruciale aanvulling op de Vlaamse subsidies. Het was een illegaal gescheurd grasland op de grens van Landegem en Vosselare ten zuiden van de E40 (kaartje hieronder), dat omgezet was in een (tijdelijke) akker die de mooie score van 8/10 kreeg. Bij herstel van akkers naar graslanden worden grote hoeveelheden koolstof in de bodem opgeslagen. De provincie zet extra in op natuurontwikkeling die ook extra voordelig is voor het klimaat. Het grasland herstelt ondertussen van dit misdrijf, maar het zal wel nog vele jaren duren vooraleer de oorspronkelijke soortenrijkdom terugkeert.

De andere twee dossiers kregen een 7/10 en vielen nog net in de prijzen: een stuk aan de Lowegel in Merendree met een machtige knotwilgenrij (kaartje hieronder), en

een klein perceeltje in Lovendegem (onderste kaartje), waarmee we een blok van bijna 10 hectare aaneengesloten natuur konden realiseren. Omwille van de mindere Vlaamse subsidies in vergelijking met de eerste jaren van het kabinet Demir, was de concurrentie dit jaar wat minder groot, waardoor stukken buiten het Natura 2000 netwerk en het Vlaams Ecologisch netwerk vlotter in de prijzen konden vallen.

Met maar liefst 48.680,82 Euro die we mochten ontvangen, mogen we het hele provinciebestuur erg dankbaar zijn. Het is met name Riet Gillis, gedeputeerde verantwoordelijk voor natuur, die erg hard heeft gestreden voor het subsidiereglement voor de aankoop van natuur. Dergelijke verhoogde aankoopsubsidies maken echt wel het verschil op de groei en zorgen effectief voor een robuuster netwerk van natuurgebieden in de provincie. Onthou dit zeker op 13 oktober! Ga in de eerste plaats stemmen, en doe dit met een hart voor de natuur.

Toon Spanhove

AGENDA

ZATERDAG 5 OKTOBER

ZATERDAG 16 NOVEMBER

**GEEF JE MENING OVER HET LAMBEEKSTRAATJE
TELKENS VAN 10 TOT 12U**

ZONDAG 20 OKTOBER

**PADDENSTOELENWANDELING IN HET HOOGGOEDBOS TE AALTER
OM 9U CARPOOLPARKING E40 TE NEVELE**

ZATERDAG 23 NOVEMBER

**DAG VAN DE NATUUR OP PRIESTERAGEMEERS TE LANDEGEM
13U30, PARKING OKAY, VOSSELARESTRAAT**

Cursus Vogels Herkennen

THEORIELESSEN: 25 JAN, 8 FEB EN 22 FEB 2025 VAN 9U30 TOT 12U30

DE KLAPROOS LANDEGEM

EXCURSIES: 1 FEB, 26 APR EN 24 MEI 2025

**MEER INFO VIA ONZE
DIGITALE NIEUWSBRIEF,
WWW.NATUURPUNT.BE/NEVELE
OF FACEBOOK NATUURPUNT NEVELE**

VERKIEZINGEN 2024

Dit jaar gaan we twee keer naar de verkiezingen: op zondag 9 juni voor de Europese, federale en regionale verkiezingen en op zondag 13 oktober voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen.

Natuurpunt en Partners Meetjesland en de lidverenigingen hebben heel wat voorstellen voor de komende beleidsperiode en inspirerende voorbeelden uit de voorbije periode. Die bundelden we in een memorandum. Hoe zorgen we voor een veerkrachtige natuur? Wat is de link met welzijn en erfgoed? En wat zijn onze ideeën rond de thema's voeding, energie, mobiliteit, ruimtelijke ordening en water?

We hopen dat ons memorandum de Meetjeslandse gemeentebesturen en ook anderen inspireert om het Meetjesland klimaatbestendiger en natuurrijker te maken. We willen hier graag samen met hen actief werk van maken.

Je vindt het memorandum op <https://www.npmeetjesland.be/verkiezingen/>

